

U 45/2017 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tietoja, menettelyjä sekä neuvonta- ja ongelmanratkaisupalveluja tarjoavan yhteisen digitaalisen palveluväylän perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle Euroopan komission 2. toukokuuta 2017 tekemä ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tietoja, menettelyjä sekä neuvonta- ja ongelmanratkaisupalveluja tarjoavan yhteisen digitaalisen palveluväylän perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta liitteineen (COM(2017) 256 final) ja ehdotuksesta laadittu muistio.

Helsingissä 31 päivänä elokuuta 2017

Työministeri Jari Lindström

Neuvotteleva virkamies Johanna Rihto-Kekkonen

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ

MUISTIO
31.8.2017

EU/2017/0897

EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI TIETOJA, MENETTELYJÄ SEKÄ NEUVONTA- JA ONGELMANRATKAISUPALVELUJA TARJOAVAN YHTEISEN DIGITAALISEN PALVELUVÄYLÄN PERUSTAMISESTA JA ASETUKSEN (EU) N:O 1024/2012 MUUTTAMISESTA

1 Ehdotuksen tavoite ja tausta

Komissio ehdottaa, että yrityksille ja kansalaisille suunnatut komission, EU:n virastojen ja jäsenmaiden tarjoamat sisämarkkinoiden verkkopalvelut koottaisiin digitaalisen palveluväylän alle yhteen sähköiseen portaaliin eli verkkopalveluun, joka omien toimintojensa lisäksi tarjoaa pääsyn useisiin muihin verkkopalveluihin.

Euroopan komissio antoi Euroopan parlamentille ja neuvostolle 2.5.2017 asiaa koskevan asetusehdotuksen (COM(2017) 256 final). Ehdotus on osa komission ns. Compliance-pakettia. Compliance-paketti puolestaan kuuluu komission sisämarkkinastrategian sekä digitaalisen sisämarkkinastrategian täytäntöönpanoa koskeviin toimenpiteisiin.

Nykyisin sekä EU:n tasolla että jäsenmaissa tiedot hallinnollisista prosesseista ja niitä koskevista palveluista ovat hajallaan lukuisissa sähköisissä portaaleissa ja edellyttävät usein yhteydenpitoa monen eri viranomaisen kanssa. Sen vuoksi relevantin tiedon löytäminen verkosta on usein haasteellista. Tietoja ei aina ole sähköisesti saatavilla, niitä on vaikea löytää tai verkossa tarjotut palvelut ovat riittämättömiä. Useat hallinnolliset menettelyt eivät myöskään ole mahdollisia sähköisesti, kun kyseessä on rajat ylittävä toiminta (esim. monet sosiaaliturvaan ja verotukseen liittyvät menettelyt). Lisäksi tiedot voivat olla saatavissa vain kyseisen jäsenmaan omalla kielellä, mikä vaikeuttaa niiden ymmärtämistä.

Ehdotuksen tavoitteena on entistä paremmin hyödyntää digitaalitekniologiaa sisämarkkinoiden toiminnan kehittämisessä niin, että kasvua, kilpailua ja työllisyyttä voidaan parantaa EU:ssa helpottamalla ja lisäämällä kansalaisten ja yritysten (erityisesti Pk-yritysten ja aloittavien yritysten) mahdollisuuksia toimia sisämarkkinoilla. Lisäksi digitaalitekniologian keinoin pyritään parantamaan hallinnollista tehokkuutta sekä EU:n tasolla että jäsenmaissa.

Ehdotuksella pyritään myös vähentämään kansalaisille ja yrityksille aiheutuvia kuluja, kun ne hakevat tietoa muiden jäsenvaltioiden tai EU:n vaatimuksista rajat ylittävään toimintaan liittyen ja noudattavat niitä koskevia hallinnollisia prosesseja. Samalla helpotetaan yritysten pääsyä muiden jäsenmaiden markkinoille ja edistetään työvoiman liikkuvuutta.

2 Oikeusperusta ja suhde toissijaisuusperiaatteeseen

Ehdotus perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (jäljempänä SEUT-sopimus) 21(2), 48 ja 114(1) artikloihin. SEUT 21(2) artikla koskee kansalaisten oikeuksia, SEUT 48 artikla sosiaaliturvaa ja työntekijöiden vapaata liikkuvuutta ja SEUT 114 artikla lainsäädäntöjen lähentämistä sisämarkkinoita koskevien tavoitteiden toteutumiseksi.

Ehdotuksella perustettavan digitaalisen palveluväylän tarkoituksena on tehostaa sisämarkkinoiden toimintaa vähentämällä yritysten ja kansalaisten hallinnollista taakkaa, parantamalla tavaroiden, palvelujen ja työvoiman liikkuvuutta ja varmistamalla kansalaisten ja yritysten

syrjimätön kohtelu sisämarkkinoilla. Nämä ovat Euroopan unionin keskeisiä periaatteita, ja siksi asetuksen oikeusperustaa on pidettävä asianmukaisena.

Ehdotuksen tekstin ja komission tähän mennessä esittämien perustelujen nojalla valtioneuvosto katsoo, että ehdotus on toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukainen. EU:n sisämarkkinoiden valtioiden rajat ylittävän luonteen vuoksi vain EU-tasolla voidaan perustaa ehdotetunlainen yksi digitaalinen palveluväylä, joka kattaa kaikkien jäsenvaltioiden tiettyjä hallinnollisia menettelyjä koskevat tiedot, prosessit sekä neuvonta- ja ongelmanratkaisupalvelut. Asetuksessa ehdotettujen toimenpiteiden voidaan myös katsoa olevan oikeassa suhteessa tavoitteeseen, joka on kasvun, kilpailun ja työllisyyden parantaminen sekä kansalaisille ja yrityksille aiheutuvien kulujen vähentäminen, kun ne hakevat tietoa muiden jäsenvaltioiden tai EU:n vaatimuksista rajat ylittävään toimintaan liittyen ja noudattavat niitä koskevia hallinnollisia prosesseja.

3 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Ehdotuksen mukaan komissio ja toimivaltaiset viranomaiset perustaisivat yhteisen digitaalisen palveluväylän, joka on integroitu yhdeksi sähköiseksi portaaliksi. Tähän portaaliiin koottaisiin yrityksille ja kansalaisille suunnatut komission, EU:n virastojen ja jäsenmaiden tarjoamat sisämarkkinoiden verkkopalvelut. Uudella digitaalisella palveluväylällä olisi myös oma tunnus, ja sen tarjoamia mahdollisuuksia markkinoitaisiin jäsenmaiden kansalaisille ja yrityksille. Tarkoituksena on lisätä, täydentää ja selkeyttää sisämarkkina-asioita koskevaa verkossa olevaa tietoa ja koota yhteen järjestelmään tiedot komission sekä jäsenmaiden sisämarkkina-asioihin liittyvistä menettelyistä ja neuvontapalveluista.

Asetusehdotus sisältää säännöksiä perustettavaan digitaalisen palveluväylän kautta jaettavasta informaatiosta, hallinnollisista menettelyistä sekä neuvonta- ja ongelmanratkaisupalveluista. Asetusehdotuksessa asetetaan myös näitä palveluja koskevia laatuvaatimuksia. Lisäksi säädetään siitä, miten verkkopalvelujen pitää ottaa huomioon rajat ylittävä toiminta ja miten digitaalisen palveluväylän kautta tapahtuvasta toiminnasta raportoidaan komissiolle. Asetusehdotus sisältää myös säännöksiä järjestelmän teknisestä toteutustavasta, järjestelmän markkinoinnista, ja käyttäjäpalautteen keräämisestä. Lisäksi asetusehdotuksessa on säännökset komission ja jäsenvaltioiden välisestä yhteistyöstä, niiden välisestä työnjaosta sekä uuden järjestelmän aiheuttamien kustannusten jakamisesta komission ja jäsenvaltioiden välillä.

Digitaalisen palveluväylän kautta löytyvät oikeudet ja velvollisuudet, niitä koskevat menettelyt sekä neuvonta- ja ongelmanratkaisupalvelut on listattu asetusehdotuksen liitteissä:

Liite I sisältää listauksen sisämarkkinoihin liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista, joita koskeva *informaatio ja säännökset* ovat saatavissa perustettavan digitaalisen palveluväylän kautta. Palveluväylän kautta löytyisi tietoa eri jäsenmaiden säännöistä koskien esimerkiksi *matkustamista ja työntekoa EU:n sisällä, ajoneuvoja ja niiden käyttämistä, asumista, koulutusta, terveydenhoitoa, yritystoiminnan harjoittamista, verotusta, työntekijöiden palkkaamista sekä tavaroiden ja palvelujen tarjoamista*.

Liitteessä II on listattu palveluväylän kattamat *hallinnolliset menettelyt*, jotka koskevat esimerkiksi *oppilaitoksiin hakemista, verotietojen ilmoittamista, sosiaalietuuksien hakemista, auton rekisteröintiä, yritysverotusta ja yrityksen rekisteröintiä*. *Yhteinen portaalii ei kuitenkaan kata SEUT 54 artiklassa tarkoitettua yhtiön, esimerkiksi osakeyhtiön, perustamiseen liittyviä hallinnollisia menettelyjä*.

Liitteeseen III sisältyvät digitaalisen palveluväylän kautta tarjottavat *neuvonta- ja ongelmanratkaisupalvelut*, kuten esimerkiksi kansalliset tuoteyhteyspisteet, SOLVIT ja EURES/European Job Mobility Portal).

1 luku: Yleiset säännökset (1-3 artiklat)

Asetuksella perustettaisiin yhteinen digitaalinen palveluväylä, jonka kautta tietyt komission ja jäsenmaiden sisämarkkinoiden toimintaan liittyvät kansalaisten ja yritysten oikeudet ja velvollisuudet, niitä koskevat menettelyt sekä neuvonta- ja ongelmanratkaisupalvelut olisivat saatavilla ”once only” –periaatteen mukaisesti. Once only –periaate tarkoittaa sitä, että kansalaisen tai yrityksen yhdelle jäsenmaalle toimittaman tiedon tulisi pyynnöstä toimittaa muiden jäsenmaiden viranomaisille ja sen tulisi kelvata myös muiden jäsenmaiden viranomaisten päätösten pohjaksi.

Keskeiset määritelmät sisältyvät asetusehdotuksen 3 artiklaan.

2 luku: Palveluväylän palvelut (4-6 artiklat)

Luvussa säännellään sitä, miten komission ja jäsenmaiden on turvattava pääsy niiden sähköisesti tarjoamiin tietoihin kansalaisten ja yritysten oikeuksista ja velvollisuuksista sisämarkkinoilla, näitä oikeuksia ja velvollisuuksia koskeviin hallinnollisiin menettelyihin sekä neuvonta- ja ongelmanratkaisupalveluihin. Tämä tulee toteuttaa avoimella ja syrjimättömällä tavalla niin, että myös toisesta jäsenmaasta oleva kansalainen tai yritys voi hoitaa asiansa sähköisesti yhden verkkovierailun puitteissa.

Asetusehdotuksen 6(3) artiklan mukaan digitaaliseen palveluväylään voidaan sisällyttää linkit myös muiden kuin viranomaistahojen tarjoamiin neuvonta- ja ongelmanratkaisupalveluihin, jos ne ovat palveluväylään jo aiemmin liitettyjä palveluja täydentäviä palveluja ja jos ne ovat ilmaisia tai niiden hinta on niin alhainen, että myös mikro-yritykset ja kansalaiset voivat vaikeuksitta niitä käyttää. Näiden palvelujen tulee myös täyttää kaikki asetuksen mukaiset laatuvaatimukset.

3 luku: Laatuvaatimukset

Oikeuksia, velvollisuuksia ja sääntöjä, menettelyjä ja neuvonta- ja ongelmanratkaisupalveluja koskevat laatuvaatimukset (7- 9 artiklat)

Asetusehdotuksessa edellytetään, että kansalaisten ja yritysten oikeuksia ja velvollisuuksia koskevat tiedot ovat kattavia ja ajantasaisia ja että ne on selitetty verkkopalvelussa selkeästi ja ymmärrettävästi. Palveluntarjoajien on huolehdittava siitä, että kaikkien asian kannalta relevanttien viranomaisten yhteystiedot löytyvät helposti ja että kaikki relevantit linkit toimivat.

Hallinnollisten menettelyjen osalta edellytetään, että kaikki menettelyn vaiheet on kuvattu selkeästi ja että päätöksen perusteeksi vaadittavat asiakirjat ja muut todisteet on listattu tyhjentävästi. Myös menettelyjä koskevat määräajat sekä muutoksenhakumenettelyt pitää kuvata sivuilla tarkasti. Sivuilta pitää löytyä myös mahdollisten käsittelymaksujen suuruus ja tieto käytettävissä olevista maksumetodeista.

Yhteisen palveluväylän kautta tarjottavat neuvonta- ja ongelmanratkaisupalvelut on kuvattava tarkasti ja sivuilta pitää löytyä palveluntarjoajan yhteystiedot sekä tiedot käsittelyajoista. Myös mahdollisten käsittelymaksujen suuruus ja tiedot käytettävissä olevista maksumetodeista pitää ilmoittaa selkeästi.

U 45/2017 vp

Asetusehdotuksessa edellytetään, että edellä kuvatut tiedot sovellettavista säännöistä, menettelyistä sekä neuvonta- ja ongelmanratkaisupalveluista ovat saatavilla yhdellä EU:n virallisella kielellä jäsenmaan virallisen kielen tai virallisten kielten lisäksi.

Sähköisiin menettelyihin liittyvät laatuvaatimukset(10–12 artiklat)

Verkossa on ilmoitettava hallinnollisia menettelyjä koskevat määräajat ja varmistuttava siitä, että sähköiset hallinnolliset menettelyt ovat käytettävissä syrjimättömästi kaikissa jäsenmaissa. Käytössä ei saa olla esimerkiksi sellaisia kansallisia formaatteja, jotka rajoittavat muiden jäsenmaiden kansalaisten ja yritysten mahdollisuuksia hyödyntää yhteisen digitaalisen palveluväylän kautta saatavilla olevia hallinnollisia menettelyjä.

Asetusehdotuksen mukaan komissio ja jäsenvaltiot perustavat yhdessä järjestelmän, jonka kautta kerätään yhteisen digitaalisen palveluväylän kautta toteutettavissa hallinnollisissa menettelyissä tarvittavat todisteet. Järjestelmän kautta todisteita voitaisiin muun muassa siirtää eri viranomaisten kesken niin, että niiden luottamuksellisuuden suoja voidaan varmistaa sekä taata, että todisteita käytetään vain siihen tarkoitukseen, johon ne on kerätty.

Asetusehdotuksen mukaan komissio antaa erityisiä täytäntöönpanosäädöksiä todisteiden keräämistä ja käsittelyä varten tarkoitettun teknisen järjestelmän yksityiskohdista. Täytäntöönpanosäädösten hyväksymismenettelystä ja voimassaoloajasta on säädetty asetusehdotuksen 35 artiklassa.

Neuvonta- ja ongelmanratkaisupalveluihin liittyvät laatuvaatimukset (13 artikla)

Komission ja jäsenmaiden toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava, että asetusehdotuksen liitteessä III listattuja neuvonta- ja ongelmanratkaisupalveluja koskevat määräajat ilmoitetaan selkeästi ja että toimivaltaiset viranomaiset noudattavat näitä määräaikoja. Lisäksi on varmistettava, että näitä palveluita koskevat mahdolliset maksut voidaan maksaa sähköisesti riippumatta siitä, mistä jäsenmaasta maksu tulee.

Laadunvalvonta (14 artikla)

Asetusehdotuksen mukaan komissio ja jäsenmaat valvovat digitaalisen palveluväylän kautta tarjottavia palveluja. Komissio voi antaa kansallisille viranomaisille tai muille toimijoille suosituksia siitä, miten tiettyä palveluväylän kautta tarjottavaa palvelua tulisi kehittää. Tietyissä tapauksissa komissio voi kytkeä palvelun irti portaalista, jos palvelulle asetetut laatuvaatimukset eivät täyty. Tämä koskee kuitenkin vain niitä palveluja, jotka eivät sisälly asetusehdotuksen liitteeseen III, mutta jotka on muusta syystä kytketty digitaaliseen palveluväylään.

4 luku: Tekniset ratkaisut (15 -18 artiklat)

Asetusehdotuksen mukaan komissio vastaa yhteisen digitaalisen palveluväylän perustamisesta ja EU:n toimielimien ja virastojen tarjoamien sisämarkkinoita koskevien tietojen, menettelyjen sekä neuvonta- ja ongelmanratkaisupalvelujen saatavuudesta ja laadusta. Komissio vastaa myös yleisistä järjestelmään kuuluvien linkkien toimivuudesta. Lisäksi komission vastuulla on yleisen hakutoiminnon luominen ja käyttäjäpalautetta koskevien työkalujen ylläpito.

Jäsenmaiden toimivaltaiset viranomaiset puolestaan vastaavat yhteisen digitaalisen palveluväylän kautta tarjoamiensa tietojen, menettelyjen ja palvelujen kehittämisestä, saatavuudesta, ajantasaisuudesta, ylläpidosta ja turvallisuudesta.

Komissio ja jäsenmaat vastaavat kukin osaltaan, että linkit niiden tarjoamiin tietoihin, prosesseihin ja palveluihin toimivat ja ovat ajan tasalla. Komissio huolehtii siitä, että kaikki linkit ovat yhteisen digitaalisen palveluväylän kautta yritysten ja kansalaisten käytettävissä.

Komissio voi myös antaa tarkempia täytäntöönpanosäännöksiä yhteisen digitaalisen palveluväylän rakenteesta ja sen kautta saatavilla olevien tietojen, menettelyjen sekä neuvonta- ja ongelmanratkaisupalvelujen sijoittelusta. Täytäntöönpanosäädösten hyväksymismenettelystä ja voimassaoloajasta on säädetty asetusehdotuksen 35 artiklassa.

Asetusehdotuksen mukaan yhteinen digitaalinen palveluväylä sisältäisi myös erityisen hakutoiminnon. Komissio huolehtii tämän hakutoiminnon yleisestä ylläpidosta, mutta jäsenmaat ja komissio huolehtivat kukin osaltaan siitä, että niiden tarjoamat tiedot, sähköiset menettelyt ja palvelut löytyvät helposti hakutoiminnon kautta.

5 luku: Tunnettuuden edistäminen (19 – 20 artiklat)

Yhteiselle digitaaliselle palveluväylälle annetaan oma nimi ja tunnus, ja sen tarjoamista mahdollisuuksista levitetään tietoa kansalaisille ja yrityksille. Komissio ja jäsenmaiden toimivaltaiset viranomaiset huolehtivat koordinoitusti palveluväylän näkyvyydestä ja sen kautta tarjottavien palvelujen saatavuudesta ja siitä, että ne ovat helposti löydettävissä. Asetuksen nojalla nimettävät kansalliset yhteyspisteet huolehtivat siitä, että kansalliset viranomaiset ovat tietoisia yhteisen digitaalisen palveluväylän tarjoamista mahdollisuuksista.

6 luku: Käyttäjäpalautteen ja tilastojen keruu (21 – 23 artiklat)

Tilastot

Komissio ja jäsenmaiden toimivaltaiset viranomaiset keräävät tilastotietoja yhteisen digitaalisen palveluväylän kautta tarjottavista tiedoista, hallinnollisista menettelyistä sekä neuvonta- ja ongelmanratkaisupalveluista. Tämän tilastotiedon perusteella pyritään kehittämään palveluväylän ja siihen liitettyjen palvelujen käytettävyyttä. Komissio ja jäsenmaiden toimivaltaiset viranomaiset keräävät ja vaihtavat tietoja yhteisen digitaalisen palveluväylän kautta tehtyjen palvelupyyntöjen lukumäärästä, alkuperästä sekä niiden sisällöstä.

Komissio voi antaa delegoituja säädöksiä siitä, mitä tietoja palveluväylän tarjoamista palveluista ja menettelyistä tilastoidaan. Lisäksi komissio voi antaa täytäntöönpanosäännöksiä siitä, miten näitä tilastotietoja kerätään ja vaihdetaan. Sekä delegoitujen säädösten että täytäntöönpanosäädösten hyväksymismenettelystä ja voimassaoloajasta on säädetty erikseen asetusehdotuksen 34 ja 35 artikloissa.

Käyttäjäpalaute

Komissio huolehtii siitä, että palvelujen käyttäjät voivat helposti ja anonymisti antaa palautetta yhteisen digitaalisen palveluväylän kautta tarjottavien palvelujen toimivuudesta. Jäsenmaiden toimivaltaiset viranomaiset huolehtivat puolestaan siitä, että niiden tarjoamien palvelujen verkkosivustoilla on linkki yllä mainittuun komission käyttäjäpalautejärjestelmään. Tätä ei kuitenkaan vaadita, jos palvelua varten on jo olemassa erillinen käyttäjäpalautemahdollisuus. Tällöin kuitenkin edellytetään, että saatu palaute toimitetaan komissiolle tiedoksi ja käytettäväksi.

Asetusehdotuksen mukaan komissio antaa erityisiä täytäntöönpanosäädöksiä siitä, miten käyttäjäpalautetta kerätään ja miten sitä jaetaan verkoston sisällä. Täytäntöönpanosäädösten hyväksymismenettelystä ja voimassaoloajasta on säädetty asetusehdotuksen 35 artiklassa.

Komissio kerää käyttäjiltä tietoa myös ongelmista, joita he ovat kokeneet yrittäessään toteuttaa sisämarkkinoiden toimintaan liittyviä oikeuksiaan. Lisäksi komissio kerää tietoja neuvonta- ja ongelmanratkaisupyyntöjen sisällöstä sekä pyyntöihin annetuista vastauksista. Komissio julkaisee koosteita näistä tiedoista ja analysoi niitä yhdessä jäsenmaiden kanssa.

7 luku: Palveluväylän hallinto (24 -27 artiklat)

Kansalliset koordinaattorit ja koordinoitiryhmä

Asetusehdotuksen 24 artiklan mukaan jokaisen jäsenmaan on nimettävä erityinen kansallinen koordinaattori, joka vastaa yhteydenpidosta komissioon ja järjestelmän kansallisesta levittämisestä sekä yhdenmukaisesta toteuttamistavasta kyseisessä jäsenmaassa. Lisäksi kansallinen koordinaattori huolehtii siitä, että komission 14 artiklan nojalla antamat suositukset palvelujen kehittämisestä toteutetaan asianmukaisesti.

Kansalliset koordinaattorit muodostavat erityisen koordinoitiryhmän, jossa on myös komission edustus. Koordinoitiryhmän tehtävänä on muun muassa parhaiden käytäntöjen vaihtaminen, komission avustaminen vuosittaisen työohjelman toteuttamisessa, palveluille asetettujen laatuvaatimusten toteutumisen valvonta sekä yhteistyö niiden viranomaistahojen tai muiden tahojen kanssa, jotka tarjoavat palveluja digitaalisen palveluväylän kautta.

Vuotuinen työohjelma

Komissio laatii vuotuisen työohjelman, jossa listataan toimenpiteitä asetusehdotuksen liitteessä I olevien asioiden (kansalaisten ja yritysten oikeudet ja velvollisuudet sisämarkkinoilla sekä niitä koskevat säännöt) täytäntöönpanon tehostamiseksi, rajat ylittävien pyyntöjen tehokkaan hoitamisen varmistamiseksi, toiminnoille asetettujen laatuvaatimusten toteuttamiseksi ja järjestelmän tehokkaan markkinoinnin edistämiseksi.

8 luku: Loppusäännökset (28 – 37 artiklat)

Asetusehdotuksen 28 artiklan mukaan Euroopan Unionin budjetista katettaisiin ne kulut, jotka aiheutuvat yhteistä digitaalista palveluväylää koskevan tietojärjestelmän kehittämisestä ja ylläpidosta siltä osin kun se on tarpeen järjestelmän toteuttamiseksi ja markkinoimiseksi EU:n tasolla. Lisäksi EU:n budjetista katettaisiin tietty jäsenmaakohtainen enimmäismäärä käännöksiä, jotka liittyvät kansalaisten ja yritysten sisämarkkinoihin liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia koskeviin tietoihin sekä niitä koskeviin menettelyihin.

Asetusehdotuksen mukaan asetus tulee voimaan kahdentenkymmenentenä päivänä siitä, kun se on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Tiettyjä säännöksiä kuitenkin koskee siirtymäaika, ja ne tulevat voimaan vasta kahden vuoden kuluttua asetuksen voimaantulosta.

Lisäksi loppusäännöksissä säädetään henkilötietojen suojaamisesta, yhteistyöstä muiden tietojen neuvontaverkoston kanssa, järjestelmän toimivuuden raportoinnista sekä delegoitujen säännösten hyväksymismenettelystä ja komitologiamenettelystä.

4 Ehdotuksen vaikutukset

Komission vaikutusarviointi

Ehdotuksen vaikutusten arviointi perustuu pääosin 2.5.2017 julkaistun komission EU-tason vaikutusarvion (SWD(2017) 213 final) tuloksiin. Komission asetuseräluonnos perustuu vaikutusarvioinnissa parhaaksi arvioituihin vaihtoehtoihin, joiden avulla voidaan parhaiten toteuttaa uudistukselle asetetut tavoitteet eli kansalaisille ja yrityksille aiheutuvan hallinnollisen taakan ja kulujen vähentäminen sekä sisämarkkinoiden toimivuuden tehostaminen syrjimättömällä tavalla.

Asetusehdotuksen mukainen yhteinen digitaalinen palveluväylä (*single digital gateway*) parantaa sisämarkkinoihin liittyvien kansalaisten ja yritysten oikeuksien ja velvollisuuksien, niitä koskevien hallinnollisten menettelyiden sekä neuvonta ja ongelmanratkaisupalvelujen saatavuutta, löydettävyyttä ja laatua. Tämä edellyttää sitä, että jäsenvaltiot pystyvät tarjoamaan keskeiset näitä asioita koskevat palvelunsa sähköisesti ja syrjimättömästi myös rajojensa ulkopuolelle muiden EU-maiden kansalaisille ja yrityksille. Palveluille asetetut laatuvaatimukset parantaisivat niiden laatua.

Komission mukaan asetusehdotus edistäisi myös paremman sääntelyn tavoitteita.

Vaikutukset kansalaisiin ja yrityksiin

Mahdollisuus toimia yhteisen digitaalisen palveluväylän kautta vähentäisi kansalaisille ja yrityksille aiheutuvia kustannuksia silloin kun ne haluavat toimia toisessa EU:n jäsenmaassa. Ehdotuksesta katsotaan olevan erityisesti hyötyä Pk-yrityksille. Komission arvion mukaan yrityksiltä säästyisi jopa yli 11 miljardia euroa vuodessa ja vastaavasti kansalaisten aikaa säästyisi vuosittain noin 855 000 tuntia. Lisäksi ehdotus mahdollistaa uusien rajat ylittävien liiketoimintamahdollisuuksien luomisen. Ehdotus takaisi myös kansalaisten ja yritysten syrjimättömän kohtelun ja edistäisi tavaroiden, palvelujen ja työvoiman liikkuvuutta.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ainakin ehdotuksen mukaiset ylläpitotehtävät, yhteistä digitaalisen palveluväylän toimintaan liittyvää raportointia ja käyttäjäpalautetta koskevat velvollisuudet sekä kielivaatimukset aiheuttavat jonkin verran hallinnollisia kustannuksia ja lisäävät viranomaisten hallinnollista taakkaa.

On selvitettävä tarkemmin, kuinka paljon ehdotus aiheuttaisi lisätyötä viranomaisille. Osa asetusehdotuksen liitteissä I-III listatuista palveluista ja menettelyistä on jo sähköisesti saatavilla esimerkiksi Yritys-Suomi –portaalien (jatkossa suomi.fi –palvelu yrityksille) kautta.

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksella on taloudellisia vaikutuksia. Ainakin ehdotuksen mukaiset ylläpitotehtävät, yhteisen digitaalisen palveluväylän toimintaan liittyvää raportointia ja käyttäjäpalautetta koskevat velvollisuudet sekä kielivaatimukset aiheuttavat hallinnollisia kustannuksia ja lisäävät viranomaisten hallinnollista taakkaa. Toisaalta Suomessa osa asetusehdotuksen soveltamisalaan kuuluvista palveluista ja toimista on jo toteutettu sähköisesti esimerkiksi Yritys-Suomi –hankkeen puitteissa. Lisäksi voidaan olettaa, että osa ehdotuksesta aiheutuvista lisäkustannuksista kuittaantuu tulevaisuudessa, koska sähköiset palvelut voidaan yleensä toteuttaa huomattavasti halvemmalla.

tavasti edullisemmin kuin perinteisellä tavalla hoidetut palvelut. Tarkemman kustannusarvion antaminen edellyttää kuitenkin yksityiskohtaisempaa selvitystä.

Asetusehdotusta koskevan komission vaikutusarvioinnin mukaan kustannuksia aiheutuisi lähinnä digitaalisen palveluväylän vaatiman tietoteknisen järjestelmän luomisesta, laatuvaatimusten varmistamiseen ja järjestelmän koordinointiin liittyen sekä järjestelmän markkinoinnista ja käännöksistä. Komission arvion mukaan järjestelmän perustamisesta aiheutuisi yhdelle jäsenvaltiolle kuluja keskimäärin 5,8 miljoonaa euroa ja vuosittaisia ylläpitokuluja noin 212 000 euroa. Komissiolle järjestelmän perustaminen maksaisi 4,3 – 4,8 miljoonaa euroa ja sille aiheutuisi lisäksi vuosittaisia kuluja 2,2 miljoonaa euroa. Komission ehdotuksesta ei käy ilmi, rahoitettaisiinko hanke nykykehyksestä, uudelleen kohdentamalla olemassa olevia määrärahoja vai vaatisiko se uutta rahoitusta.

5 Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön, ml. Ahvenanmaan asema

Kyseessä on komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi. Asetukset ovat jäsenvaltioita sitovaa oikeutta sellaisenaan, eivätkä yleensä edellytä erityisiä lainsäädäntötoimia. Näin ollen ehdotus sinänsä ei edellytä kansallisia lainsäädäntötoimia.

Ehdotuksessa kuitenkin annetaan komissiolle toimivalta antaa delegoituja säädöksiä ja täytäntöönpanosäännöksiä. Komissio voi antaa delegoituja säädöksiä siitä, mitä tietoja yhteisen palveluväylän kautta saatavista palveluista ja menettelyistä tilastoidaan. Lisäksi se voi antaa täytäntöönpanosäännöksiä siitä, miten näitä tilastotietoja käytetään ja vaihdetaan komission ja jäsenmaiden kesken. Lisäksi komissio voi antaa täytäntöönpanosäännöksiä yhteisen palveluväylän rakenteesta, hallinnollisissa menettelyissä tarvittavien todisteiden keräämistä ja käsitteilyä varten tarkoitettujen teknisten järjestelmän yksityiskohdista sekä siitä miten käyttäjäpalautetta kerätään ja jaetaan verkoston sisällä. Näiden tulevaisuudessa annettavien säännösten sisällöstä voi seurata joitain pieniä kansallisia lainsäädäntötoimia.

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaan palveludirektiivin täytäntöönpanoa koskevat asiat kuuluvat Ahvenanmaan toimivaltaan. Asetusehdotus kattaa myös palveludirektiivin soveltamisalaa kuuluvia palveluja, joten näiden palvelujen osalta ehdotus kuuluu Ahvenanmaan toimivaltaan. Asetusehdotusta on käsitelty EU:n komitean alaisessa sisämarkkinajaostossa (EU 8), jossa Ahvenanmaa on edustettuna.

6 Asian käsittely Euroopan unionin toimielimissä

Ehdotusta käsitellään neuvoston kilpailukykyryhmän kokouksissa. Ehdotus esiteltiin 9.6.2017 pidetyssä kokouksessa ja ehdotuksen artiklakohtainen käsittely alkoi 21.6.2017 pidetyssä kokouksessa. Käsittely Euroopan parlamentissa ei ole alkanut.

7 Ehdotuksen kansallinen käsittely

Luonnos valtioneuvoston U-kirjelmäksi jaettiin EU-asioiden komitean alaisen sisämarkkinajaoston (EU8) jäsenille sähköisesti 1.6.2017. Ehdotusta käsiteltiin jaoston kokouksessa 5.6.2017, ja siihen on pyydetty kirjallisia kommentteja 19.6.2017 mennessä. Kommenttien perusteella muokattu luonnos U-kirjelmäksi käsiteltiin sisämarkkinajaoston kirjallisessa menettelyssä 21.6.2017 – 30.6.2017.

8 Valtioneuvoston kanta

Suomi kannattaa ehdotuksen tavoitetta, jonka mukaan yritysten sijoittautumista ja kansalaisten liikkuvuutta EU:n sisällä voidaan edistää helpottamalla niiden mahdollisuuksia saada tietoa keskitetysti verkossa sisämarkkinoista, sisämarkkinoita koskevista menettelyistä ja neuvontapalveluista.

Aloite tukee hallitusohjelman kärkihanketta julkisten palvelujen digitalisoimisesta koska kummankin hankkeen tavoitteena on käyttäjälähtöisten digitaalisten julkisten palvelujen rakentaminen. Kansallisesti on vireillä useita hankkeita, jotka tähtäävät siihen, että julkiset palvelut ovat entistä kattavammin käytettävissä myös sähköisesti. Erityisesti valmisteilla oleva kansallinen palvelutietovaranto-hanke voisi toimia perustettavan yhteisen digitaalisen palveluväylän tietolähteenä ja lähdejärjestelmänä Suomessa.

Suomessa pitää kuitenkin kartoittaa, kuinka paljon ehdotus oikeasti aiheuttaisi kustannuksia ja lisätyötä viranomaisille. Ensinnäkin on selvitettävä, miltä osin Suomessa jo käytössä tai valmisteilla olevat sähköiset julkiset palvelut kattavat komission ehdotuksen vaatimukset. Lisäksi pitää kriittisesti arvioida, mitkä komission ehdotuksen kattamista palveluista ovat sisämarkkinoiden toiminnan tehostamisen kannalta keskeisiä. Ainakin ehdotuksen mukaiset ylläpitotehtävät, yhteisen digitaalisen palveluväylän toimintaan liittyvää raportointia ja käyttäjäpalautetta koskevat velvollisuudet sekä kielivaatimukset aiheuttavat jonkin verran hallinnollisia kustannuksia lisäävät viranomaisten hallinnollista taakkaa. Asetusehdotus sisältää myös yksittäisiä ehdotuksia, jotka niiden teknisestä toteutustavasta riippuen saattavat edellyttää panostuksia myös kansallisella tasolla. Esimerkkinä voidaan mainita yhteisen hakutoiminnon luominen yhteistä palveluväylää varten.

Asetusehdotuksen mukaan komissio voi antaa delegoituja säädöksiä ja erityisiä täytäntöönpanosäännöksiä asetusehdotuksen tiettyjen kohtien tarkemmasta toteuttamisesta. Suomi katsoo, että nämä komissiolle annetut valtuudet ovat lähtökohtaisesti hyväksyttävissä.